

Marcin Kobus

Sprawozdanie z sesji "Wspomnienie
piątej rocznicy śmierci ks. prof. dr
hab. Kazimierza Kloskowskiego",
Warszawa, 13 października 2004 r.

Studia Philosophiae Christianae 41/1, 236-240

2005

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

MARCIN KOBUS

**SPRAWOZDANIE Z SESJI WSPOMNIENIE
PIĄTEJ ROCZNICY ŚMIERCI KS. PROF. DR HAB. KAZIMIERZA
KŁOSKOWSKIEGO, WARSZAWA, 13 PAŹDZIERNIKA 2004 R.**

13 października 1999 roku zmarł ks. prof. dr hab. Kazimierz Kłoskowski. Był on wieloletnim pracownikiem ATK. Na uczelni tej pełnił funkcje m.in. Prodziekana Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej i Prorektora do spraw Rozwoju Uczelni i Spraw Studenckich. Piątą rocznicę Jego śmierci uczczono wydaniem książki pod red. M. Bały *Wokół biofilozofii Kazimierza Kłoskowskiego. Wybrane zagadnienia* oraz spotkaniami i dyskusją panelową z autorami tej książki. Spotkania odbyły się z inicjatywy Dziekana Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej, Rektora Gdańskiego Seminarium Duchownego oraz Proboszcza Parafii Gwiazdy Morza w Sopocie – przedstawicieli ośrodków, w których ks. K. Kłoskowski pracował i pełnił posługę kapłańską.

Spotkanie pierwsze odbyło się w dniu 13 października 2004 r. w Auli Jana Pawła II na terenie UKSW w Warszawie. Wprowadzenia do niego dokonali: J. M. Rektor UKSW, ks. prof. dr hab. Roman Bartnicki i Dziekan Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW, ks. prof. dr hab. Józef Dołęga.

Ks. Rektor w swoim wystąpieniu podkreślił zasługi K. Kłoskowskiego jako pracowitego i sumiennego wykładowcy filozofii, a także jako odpowiedzialnego i do końca niestrudzonego w pełnieniu swoich obowiązków Prorektora ATK. Zaakcentował fakt, iż to między innymi dzięki pracy K. Kłoskowskiego możliwe było kształcenie ATK w UKSW.

Następnie zabrał głos dziekan Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej. Mówił o ks. K. Kłoskowskim jako rzetelnym naukowcu i wykładowcy filozofii przyrody. Zwrócił uwagę, że szczególnie interesowały K. Kłoskowskiego zagadnienia powstania i ewolucji życia. Te zagadnienia rozpatrywał z punktu widzenia ewolucjonizmu i kreacjonizmu. J. Dołęga zauważył, że ks. K. Kłoskowski należał do tej grupy uczonych, którzy starają się pogodzić obrazy świata wytworzone pod wpływem obu koncepcji.

W dyskusję panelową wprowadziła prodziekan Wydziału, prof. UKSW dr hab. Anna Latawiec. Wskazała ona, iż K. Kłoskowski

miał szerokie zainteresowania filozoficzne, a jego praca wywarła znaczący wpływ na uczestników sesji.

Jako pierwsza wystąpiła prof. UKSW dr hab. Anna Lemańska. W pierwszej części swojej wypowiedzi przedstawiła osiągnięcia K. Kloskowskiego w kwestii uzgodnienia stanowisk pomiędzy kreacjonizmem a ewolucjonizmem. Zwróciła uwagę, że K. Kloskowski sprzeciwiał się traktowaniu Boga jako jedynie pierwszego Poruszy-cielu czy elementu służącego do załatania dziur w teorii ewolucji. Według A. Lemańskiej, K. Kloskowski uważał, iż Bóg działa nadal przez mechanizmy ewolucji, a te z kolei są opisywane przez syntetyczną teorię ewolucji. Mogą więc być badane od strony zjawiskowej. Tymczasem dla K. Kloskowskiego płaszczyzna zjawiskowa (przyrodnicza) nie była najważniejsza. Istotna była przede wszystkim płaszczyzna metodologiczno-metabiologiczna. Kloskowski uważał, że teorie przyrodnicze, a także koncepcje kreacjonistyczne posiadają ograniczenia. A. Lemańska przypomniała, że K. Kloskowski uważał, iż można przekroczyć ograniczenia obu rodzajów koncepcji, ujmując ewolucję z szerszej perspektywy, gdzie swoje znaczenie ma także wywód filozoficzny.

W drugiej części swojej wypowiedzi A. Lemańska pokazała, że K. Kloskowski interesował się także etycznymi aspektami doświadczeń przeprowadzanych przez genetyków i mikrobiologów. Kloskowski z właściwą sobie przenikliwością dokonywał refleksji nad wynikami teorii przyrodniczych, a także odślaniał filozoficzny wymiar osiągnięć współczesnej mikrobiologii. Dla Kloskowskiego bowiem ważny był nie tylko aspekt poznawczo-metodologiczny teorii przyrodniczych, ale także etyczno-moralny.

Następnie zabrał głos ks. dr Maciej Bała, prorektor Gdańskiego Seminarium Duchownego. Podkreślił, że ksiądz winien nawiązać dialog ze współczesnym światem i zapoznać się z teoriami i koncepcjami współczesnych nauk. Tymczasem religie mają skłonność podążać w stronę fundamentalizmu. Ks. M. Bała zauważył, że fundamentaliści traktują prawdy objawione dosłownie, zapominając, iż ważne są czas i miejsce ich przekazania. Ponadto dążą oni do izolacji od nauk, a to właśnie dzięki współczesnym naukom może dojść do oczyszczenia, a następnie wzmocnienia się religii. Krytyczne spojrzenie na religię jest jej potrzebne. W konfrontacji z ateizmem ma ona szansę uchronić się przed fanatyzmem. Na zakończenie swojej wypowiedzi ks. M. Bała podziękował K. Kloskowskiemu za

wskazanie obszaru, w którym mógł realizować badania teologiczno-filozoficzne.

Prof. dr hab. Jerzy Niemiec z Uniwersytetu w Białymstoku i Wszechnicy Mazurskiej w Olecku zauważył, że K. Kloskowski należał do ludzi, którzy wyróżniali się wzorową postawą i zachowaniem, wpływając tym samym na życie innych osób. Podkreślał jego sumienność w pracy naukowca, wspaniały talent jako oratora i postawę oddanego kolegi oraz wychowawcy młodzieży. Postawa prezentowana przez K. Kloskowskiego, zdaniem J. Niemca, zostanie trwale wpisana w pamięć i będzie wzorem do naśladowania.

Ks. prof. dr hab. Bernard Hałaczek z Instytutu Ekologii i Bioetyki UKSW zauważył, że tematy, którymi interesował się K. Kloskowski, wykraczają poza teren biofilozofii. Podał przykład zastosowania praw ewolucjonizmu w ekonomii. Stwierdził także, iż wśród darwinistów blisko 90 procent stanowią ateści. Według niego, przyczyną tego stanu rzeczy jest specyficzne rozumienie kreacjonizmu i ewolucjonizmu. W tym pierwszym posługuje się pojęciem teleonomii, jako przyczyny celowej, natomiast w drugim – ogranicza się do praw kazualnych. B. Hałaczek przypomniał, że K. Kloskowski próbował pogodzić oba stanowiska. Wskazał, że jego praca w tym zakresie jest nieoceniona.

Ks. prof. dr hab. Wiesław Dyk z Instytutu Filozofii Uniwersytetu Szczecińskiego, zaznaczył, że K. Kloskowski wywarł ogromny wpływ na jego pracę naukową. Następnie wskazał na kilka kwestii dotyczących powstania życia na Ziemi. Dyk zwracał uwagę, iż można wyróżnić grupę naukowców, do której należą m.in. Fox i Eigen, upatrujących proces powstania organizmów w immanentnych właściwościach materii. Jednak byli oni świadomi trudności wynikających z przyjętych ustaleń, dlatego w proces powstania życia wpłatali metafizykę swoistego przypadku pojawiania się odpowiednich czynników. Metafizyka ta podyktowana jest brakiem znajomości wszystkich czynników w procesie powstania organizmów. W. Dyk przypomniał, jak przypadek rozumiełi Monod i Eigen, a następnie stwierdził, że na bazie wyłącznie nauk fizyko-chemicznych dochodzi się do pewnej sprzeczności. Z jednej strony proponuje się rozwiązanie zagadki powstania życia dzięki znajomości fizyko-chemicznych praw, a z drugiej – wpłątuje się do teorii metafizykę przypadku. Zdaniem W. Dyka, trudność tę można rozwiązać, przyjmując wytłumaczenie zaproponowane przez K. Kloskowskiego.

Wypowiedź dra Andrzeja Świderskiego z Akademii Podlaskiej w Siedlcach miała charakter wyraźnie osobisty. Wskazał, że K. Kloskowski wywarł ogromny wpływ na jego pracę. W swoich dyskusjach poruszali temat wzajemnego przenikania się zoologii i psychologii osobowości. Rozwijali zagadnienie spraw istotnych i wartościowych w życiu człowieka. A. Świderski podkreślił, że K. Kloskowski świetnie pomagał doszlifować warsztat tworzenia dobrej pracy naukowej. Na zakończenie wyraził wdzięczność K. Kloskowskiemu za trud włożony w przygotowanie do obrony pracy naukowej.

Z kolei ks. dr Stanisław Dziekoński z Wydziału Teologii UKSW, podkreślił, że wypowiedzi K. Kloskowskiego cechowała wyjątkowa prostota, dzięki czemu mogły być zrozumiane nawet przez średnio zdolnego studenta. Taka ich forma powinna zachęcać słuchaczy do samodzielnej próby analizy omawianego problemu. Dobry katecheta, zdaniem S. Dziekońskiego, powinien także, przykładem K. Kloskowskiego, wyraźnie angażować się w rozwiązywanie postawionego problemu. Dla K. Kloskowskiego takie problemy wiązały się z powstaniem i ewolucją życia. Wskazując na harmonię i uporządkowanie we wszechświecie, K. Kloskowski zachęcał do poszukiwania Boga.

Ks. dr Jacek Tomczyk z Instytutu Ekologii i Bioetyki UKSW, wspominał K. Kloskowskiego jako wymagającego profesora. Tomczyk przypomniał, że dzisiaj dociera do naukowca wiele informacji. Według niego, K. Kloskowski nie tylko umiał przyswoić ich znaczną część, ale potrafił umiejętnie przekazać je swoim studentom.

Jako ostatni K. Kloskowskiego wspominał dr Krzysztof Wojcieszek z Wydziału Nauk Społecznych Szkoły Wyższej im. B. Jańskiego w Warszawie. Zgodził się on z B. Hańczkiem, że większość biologów to ateści. Przyczynę tego zjawiska upatrywał w specyficznym rozumieniu teorii ewolucji. Zdaniem K. Wojcieszka, współcześnie biologowie, za Darwinem, główny motor ewolucji upatrują w walce o byt. Tymczasem o ewolucji nie decydowała selekcja, ale przede wszystkim zjawisko kooperacji między zwierzętami. Jako przykład podał powstanie organizmu eukariotycznego, który powstał z korzystnego połączenia pra-Prokaryota i pra-Eukaryota. Według K. Wojcieszka pogląd o ewolucji dzięki kooperacji zgodny jest z koncepcją Św. Tomasza z Akwinu. Zgodnie z nią istota bytu jest wyznaczona przez inne przyczyny. Są nimi przyczyny celowe, których

działanie opiera się o jakąś współobecność, jednoczesność działania. Zdaniem K. Wojcieszka o tym, co się wydarzy decyduje historia spotkań bytowych, a powstała w ten sposób istota, jest historycznym zapisem tego spotkania. Stanowi ona nową jakość, będącą wynikiem kooperacji, a nie konkurencji.

Po wysłuchaniu ostatniej osoby A. Latawiec poprosiła o zadawanie pytań. Swoją refleksją podzielił się ks. dr Robert Więckowski, wspominając ostatni wykład K. Kloskowskiego. Podkreślił jego ogromne zaangażowanie w pracę.

Następnie A. Latawiec poprosiła o zabranie głosu Dyrektora Instytutu Filozofii, ks. prof. dr hab. Kazimierza Sareło, który zaakcentował potrzebę istnienia filozofii przyrody wśród innych nauk filozoficznych oraz uwydatnił poszanowanie tradycji, której wyrazem było uczenie pamięci K. Kloskowskiego.

Podsumowania spotkania dokonali A. Latawiec i J. Dołęga. A. Latawiec wyraziła podziękowania wszystkim zgromadzonym, a następnie porosiła o zamknięcie sesji J. Dołęgę, który wyraził uczestnikom spotkania wdzięczność za przybycie, jednocześnie zaprosił do Trójmiasta na drugą część spotkania poświęconego pamięci ks. prorektora Kazimierza Kloskowskiego.

IZABELLA ANDRZEJUK
ERYK ŁĄŻEWSKI
NATALIA ZHMURA

SPRAWOZDANIA Z POSIEDZEŃ KATEDR HISTORII FILOZOFII (3)

1. POSIEDZENIE SIÓDME (13 LISTOPADA 2003 R.):

Koncepcja istnienia u Pseudo-Dionizego Aeropagity

(ks. dr Tomasz Stępień)

Pierwsza część spotkania była poświęcona sprawozdaniu z przebiegu Międzynarodowego Kongresu Tomistycznego, który odbył się w Rzymie, w dniach 21-25 września 2003 r.

Następnie głos zabrał prelegent, który rozpoczynając swoją wypowiedź, zauważył, że z zagadnieniem istnienia możemy się spotkać u Pseudo-Dionizego w V księdze dzieła pt. *O Imionach Bo-*